

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanție Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	500 Lei pe 1 an
Advocați		400 Lei pe 1 an
Magistrați		500 Lei pe 1 an
Un număr simplu		20 Lei
Un număr dublu		30 Lei
Un număr vechiu		35 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adje. Telefon 630

S U M A R U L

1. Criza advocaturei de *Dr Ștefan Köves*
advocat Salu-Mare
2. Interpretarea art. 674 pr. civ. . . de *Dr Emilian Șfetcu*
consilier jud. Mercuria
Ștefan Laday
3. In jurul art. 184 pr. c. ardeleană de
4. Interpretarea art. 285 și 286 cod. p.
Jurisprudența camerei de punere sub
Acuzare a Curții de Apel Timișoara
cu o notă de *Teodor Tămășescu*
cons. Curtea Apel Cluj
5. Neajunsurile Pr. p. de *E. Rebreanu*
6. Societățile cu garanție limitată de *Dr V. Boldur*
pr. G. Apel Cernăuți
7. Rezumate de jurisprudențe stabilite de
inst. jud. din Ardeal
8. Recenzii de *C. N. și V. Pastia*
Judecători Trib. Cluj

Criza advocaturei

Oamenii cari nu cunosc ocupațiunea avocatului, au părerea greșită că, cu cât mai mare este criza economică și financiară în Țară, cu atât mai bună este situațiunea avocaților. Interesul avocaților însă este ca, toată lumea să aibă bani destui, să fie o vie flutuație financiară, să fie făcute zilnic cât mai multe acte juridice, afaceri, negocieri, întreprinderi, etc. fiindcă din sărăcie nici avocatul cel mai bun nu poate să obțină nimic, din negativ pozitivul, prin forță, prin execuțiuni și licitațiuni și dacă avocatul încasează azi, trebuie să muncească mult, foarte mult. Clientul suferind, nu poate să avanseze nimic pe seamă avocatului și mai ales azi în Ardeal este uz obișnuit că avocatul prestează muncă, timp și cheltuelile efective, câtă vreme părătul urmărit grevează, instrăinează averea sa, ori se mută din localitate, din Țară, emigrând și dispărând. Clientul se ruinează asemenea materialmente și uită pe avocat sau cu lacrimi în ochii îi spune întrebând: — eu cer delatline, ori eu să-ți dau ție?

În situațiunea actuală suntem datori ca să ne ocupăm cu viața noastră proprie și nu să așteptăm obținerea rezultatului bun ca pe porumbul copt fără muncă rodnică. Fiecare clasa lucrează pentru existență: medicii, inginerii, etc. și noi suntem datori ca să lucrăm în marginea domeniului drepturilor noastre nelăsând pe nici un animal rapitor în terenul nostru în dominiul cauzelor litigioase și grațioase.

Materia litigoasă am amintit-o mai sus. Legea avocaților, Capit IV. se ocupă mai ales cu materia litigoasă, acordând avocatului cel mai mare sprijin: — obligarea populației la serviciile avocatului. Leguitorul văzând astfel că avocații au dobândit avantajul cel mai mare, — se ocupă foarte puțin cu materia cealaltă, — grațioasă, mai ales privitor la situația specială din Ardeal. Este de știut însă că nu după lung timp am pierdut avantajul cel mai mare al nostru rămânând cu drept: „a reprezenta pe altul la autorități și a pleda la orice instanță” (art. 65 din Leg. Acc.), atâta mângaiere în materia litigoasă, iar în materie grațioasă mai ales în Ardeal mare incertitudine, confuzie, la fel cu situațiunea fierarului care face pe dentistul și a barbierului care face pe medicul pe motivul ca este și astfel bine la sate. Aflăm aici oameni de tot felul, numai avocați nu. Să mergem la secția cărților funduare, la sedria orfanală, administrația financiară, la Județ, la Poliție, etc. și ne întâlnim cu domni cu servieta la subțioară, cu actele cele mai importante pe care nu-i cunoaștem, nu sunt avocați și cu toate aceste sunt acceptați.

Am examinat în primul rând dosarele din archiva cărților funduare privitor la contrac-

tele de vânzare-cumpărare, privitor la transcrierea drepturilor de proprietate. Am constatat că în anul trecut (1925) au sosit 1056 cereri la registratura cărților funduare din Satu-Mare pentru întabularea dreptului de proprietate în baza contractului de vânzare-cumpărare. Din aceste 1056 cereri însă nu sunt contrasemnate de către avocați decât 431 fiind făcute numai atâtea contracte de către aceștia, iar 54 cereri sunt înaintate de către cei 2 notari publici din localitate. Și celelalte contracte și cereri?

Am cercetat cererile celelalte și am citit contractele. Am început lucrurile încă în luna Iunie a. c. în archiva cărților funduare. Contractele acestea nu sunt altceva decât redactarea blanchetelor tipărite și cumpărate în alb pentru 10 bani, redactate apoi în limba română foarte primitiv, iar cererile înaintate judecătorei pentru întabularea dreptului de proprietate în baza contractului, sunt scrise cu mână streină, fără semnătură a celor 2 martori, dar sunt acceptate și astfel, cu toate că comparând semnatura cu originalul contract, este îndată vizibil că, cererea este redactată de către o terță persoană. Contractele care sunt concipiate și nu numai redactate sunt pline cu erori, turpis causa, de exemplu dispozițiuni testamentare, — plata în valută streină, plata în rate fără mențiunea necesară la întabularea restului, vânzarea făcută în baza procurei dată în streinitate fără legalizarea necesară a Legației Române, dispozițiuni puse în sarcina erezilor după moartea lor, etc. Am aflat contracte cu imobile din 6—8 foi de c. f. cu 15—20 no. de ordine și topografic și dacă a rămas afară vre-un No. de ordine și topografic, ce urmează în viitor? Nici nu mai încercăm a vorbi despre cuvintele speciale juridice și cuvintele absurde cari sunt puse în contracte.

Am aflat 516 cereri și contracte întocmite de către notarii comunali, legalizate prin sigilul notarului, iar din 109 dosare nici nu reiese cine a putut întocmi aceste acte.

Constatări dureroase. Din actele ce au făcut satenii din circumscripția Judecătorei Satu-Mare nu am făcut noi avocații nici 1% parte.

În situațiunea de față în zilele acestea s'a prezentat în biroul nostru Szilaghi Gheorghe plugar din comuna Boghiș (jud. Sătmar), în etate de 72 de ani (!), cerând ca să mă duc cu el la oficiul c. f. pentru cercetarea situațiunei imobilului lui, fiindcă are un copil în etate de 18 ani (!), care a declarat că dă afară din casă părințească pe bătrîn pe motivul că copilul este deja stăpânul casei. Cercetând cauza am constatat din foaie c. f. că imobilul de fapt este transcris pe numele copiilor bătrânului: Vasile și Gavrilă. Am examinat dosarul în archiva și am aflat și contractul întocmit de către dl. notar comunal, prin care bătrînul vinde pe veci imobilul său pe seama copiilor pentru 12.000 lei, preț care conform contractului a fost ridicat deja de către bătrîn. Acesta însă nu știe nimic despre acestea, nu știe a scrie, notarul este scriitorul numelui în contract. Nu reiese din contract că cumpărătorul fiul bătrânului a fost minor în timpul vânzării, ne fiind contractul înaintat nici Sedriei Orfanale pentru aprobare. Conform dovezii de imănuare bătrînul cu semnătura sa recunoaște că a primit decizul Judecătorei privitor la transcrierea imobilului, cu toate că bătrînul nu știe scrie nici măcar numele său.

Câte și câte necazuri pentru o procedură încorectă: O adevărată nenorocire familiară. Doleanțele cari trec din generație în generație, o luptă dușmanoasă pe veci, mai ales între țărani. Și dacă din 100 cauze numai câteva ar fi greșite, și acestea destul sunt motive pentru punerea sub cel mai mare control a redactării acestor acte. Incurajarea avocaților este una cu încurajarea publicului, pentru înlăturarea jertfelor, necazurilor, proceselor, luptelor, — pentru asigurarea liniștei publice. Nu sunt un profet, dar este clar că: nu după lung timp vor fi foarte multe necazuri cu foile c. f. ce au funcționat admirabil atât pentru public, cât și pentru Justiție. Sistemul era așa de precis că, prin o ord. ministerială a fost stabilit că numai cu cerneală anthracen poate să fie făcută înscrierea în foaie c. f. (Ord. Min. No. 21.362 din 15 VII. 1891). Argumentul că: din punctul de vedere social pe lângă țaran trebuie să fie mereu un

organ care să vegheze asupra averii imobile a țăranului, cade de la sine, pentru că nici notarul comunal nu este pe lângă toți țărani locuind și notarul comunal numai într'un sat, iar toți țărani din celelalte sate trebuie să cerceteze biroul notarului. Dar notarul nici nu are datele necesare pentru întocmirea contractului, fiindcă nu cunoaște schimbările datelor din c. f. fiind știut că Judecătoria dacă ordona vre o schimbare în foaie c. f. nu comunică decizul și notarului comunal. Prin urmare notarul comunal este silit la deplăsarea la oficiul c. f. și pentru deplăsarea socotește natural taxa, adică diurna sa. Onorariul nostru nu este mai mare decât onorariul ce-l ridică notarul comunal. Dar o muncă bună este făcută pe veci, nici nu poate să fie destul de bine onorată. Câtă și câtă averea mare am constituit noi avocații, rămânând clientul cu averea marita și noi cu onorar minimal, pe care l'am întrebuințat îndată. Nu poate să spună nimeni că fac reclamă pentru avocați din motiv material.

Conform art. 38 din Reg. Adv. actele cari se prezintă pentru autentificare sau legalizare trebuiesc a fi redactate de către notarii *publici*, ori avocați, cerând legiuitorul că în caz contrar *partea* să fie doctor său licențiat în drept ori în științele administrative. Ce înseamnă dispoziția de față la noi în Ardeal, unde nu înaintăm actele acestea spre autentificare sau legalizare la Inst. Judecătorești? Pentru noi este importantă intențiunea legiuitorului, intențiune după care actele să fie întocmite, mai ales *înaintate*, numai de către notarii publici, avocați, *ori partea, dacă această are capacitate*. De către o persoană terția însă numai dacă are procura specială și *legalizată* (art. 119 și 120 din Reg. C. F.). Va să zică numai avocatul poate să fie „representantul”, dar o persoană terția este „mandatar”. Dar se găsesc privitor la actele menționate mai sus, dispozițiuni clare legale și privitor la avocații din Ardeal și anume art. 51 din Reg. Leg. Adv. menționează că în provinciile unite fiind vorba despre un contract, avocatul este dator să se convingă *personal* din foaie c. f. sau din alte

registre, hârtii, de situațiunea imobilului, fapt care numai atunci poate să fie omis, dacă clientul a dispensat *în scris* pe avocat de această obligațiune. Va să zică nici stagiarii nu poate să cerceteze pe seama unui individ datele c. f. *pentru contracte*, numai *avocatul!* Mai de parte: conform art. 2 și 3 din Reg. Leg. Adv. numai părțile interesate și *mandatarii* lor (cu procura specială și legalizată) și avocații și stagiarii au dreptul la cercetarea datelor necesare în *localurile* instanțelor judecătorești, adică și în oficiul c. f. Iar conform art. 53 din Reg. Adv. este interzis *oricarei* persoane care nu are calitatea de *avocat* a da consultațiuni și a *redacta* acte, ne fiind beneficiați notarii comunali. Este exclus ca legiuitorul să pretindă atâtea formalități fără vre-un rost, și nu se poate concepe ca Legiuitorul, să pretindă dela avocați pentru actele acestea atâta ceremonie, iar alți indivizi să facă toate acestea *liber* după bunul lor plac. Ne fiind admis pe seama indivizilor străini nici măcar atâta ca să *procure datele* în oficiul c. f., va să zică minimum atâta, prin urmare nu este permis nici mai mult, adecă întocmirea actelor. Cu atât mai vârtos că, prin art. 123 din Reg. Adv. publicată în 21 Februarie 1923 se abrogă orice legi, *regulamente* și *dispoziții* contrare de orice natură în întreg teritoriul României. Și dacă sunt abrogate astfel acestea nu a rămas din dispozițiunile vechi în vigoare nimică odată cu publicarea Legii cu data de 2 Februarie 1926 pentru unificarea administrativă. Iar art. 372 al. ult. din această lege susține numai legile, și regulamentele în vigoare. Va să zică nu poate să fie vorba în legătură cu notarii comunali numai despre actele fără *character juridic*, menționate în art. 372 al. I. din legea administrativă. În expunere de motive al acestei Legi nici nu găsim o altă mențiune. Conform legii ministerul de interne luând avizul consiliului superior administrativ decide felul actelor, cari se pot redacta de notarii precum și taxele. Prin urmare ministerul de interne are datoria că să pună capăt situațiunei ilegale sus arătate. Ministerul de interne *până azi încă n'a decis*; există numai o circulară ord. No. 2219 din 3 Sep-

februarie 1924 prin care pede o parte a menținut drepturile notarilor de a face lucrările *oficioase* și *particulare* arătată în regulamentul fostului Directorat General al Internelor din Cluj No. 1702 din 8 Februarie 1922 (!), dar cu mențiune că, este *interzis sub pedeapsă* disciplinară a face acte care prin natura lor urmează să fie prezentate la orice autorități. Dar circulara această nu este clară și nu este nici legală, trebuie ca ministerul să interzică încă odată clar și în mod îndiscutabil notarilor comunali întocmirea actelor sus arătate în Ardeal, uniformizând astfel situațiunea notarilor comunali din Țara întreagă. Cu atât mai vădit dacă avem noi avocați o greutate în situațiunea noastră prin susținerea sistemului notarilor *publici* din Ardeal, pentru ce să fie ocupată aproape întregimea domeniului cauzelor grațioase de notarii comunali?

După expunerea celor de mai sus, — ce este de făcut?

Mai înainte de toate este necesară intervenția către Ministerul de Interne pentru dispozițiuni în consecință.

Fiecare Barou din Ardeal să se adreseze la Șeful Judecătoriei pentru luarea măsurilor conforme spiritului Legii și echității: La fiecare registratură, archiva și oficiul c. f. să fie afișat estrasul necesar din Leg. Adv., tipărit cu litere mari. Să se acorde premii ofițanților judecătorești cari ar descoperi vre o chestiune ilegal introdusă de persoane străine. Să fie delegați lunar câte 3—5 avocați de către Barou pentru controlarea cererilor și contractelor cari sosesc la registratură, cari apoi vor face control și la oficiul c. f. mai ales în zilele de târg săptămânal. Să fie delegați de către Barou 10 avocați pentru examinarea dosarelor din anul 1925 și 1926., culegând datele necesare și înaintând denunț contra invinuiților care figurează ca reprezentanți fără a fi avocat.

În fine să ne ocupăm și cu notarii publici. Să cautăm remediile prin care se poate sista și activitatea notarilor publici din Ardeal în armonie cu organizarea corpului notarilor publici, fiind azi inadmisibil din punct de vedere social ca populația să fie silită la întrebunțarea

notarilor publici cu înlăturarea avocaților mai ales populația săracă suferind mult că este silită la întrebunțarea lingurei de argint cu emblema de nobil pentru supă simplă ce mânâncă.

Acestea fiind chestiuni vitale, suntem datori să ne ocupăm cu miseriile acestea, nu numai cu accelerare și portărei.

Dr. Ștefan Köves,
advocat din Satu-Mare.

Interpretarea art. 674 Pr. c.

Înainte de intrare în vigoare a P. c. *pretențiunile de pensie alimentară provizorie a soției față de bărbat* a fost îndrumată fără excepțiune în atribuțiunea judecătoriei de ocol o *dispozițiune antiprocedurală* aceasta, care a cauzat în mod inutil sporirea proceselor silind-o pe soție, ca și în acel caz să ceară intervenția judecătoriei de ocol în ce privește pensia sa alimentară provizorie, când era în proces de divorț cu bărbatul, adică când această pretenție putea fi valorificată *acolo și cu aceleași cheltuieli*.

Acest inconvenient se simțea în practica de toate zilele și înlăturarea lui se impunea ca un ce inevitabil, reglementarea ce i-sa dat însă acestei materii prin legea 1 din 1911 (P. c.) a rămas departe de aceea, ce ar fi trebuit să fie, ba a produs confuziuni și în parte și schimbarea bazei de drept a acestei pretențiuni, căci astăzi nu mai putem da un răspuns categoric la întrebarea, care instanță este chemată să judece atari pretenții; ci suntem siliți să recurgem la interpretări minuțioase, ca se putem ajunge la acest răspuns, care poate fi și problematic, după cum arată practica de toate zilele. Iar când judecătoria de ocol este chemată să statueze asupra acestei pretenții, condamnarea pârâtului este condiționată de culpozitatea acestuia în ce privește întreruperea traiului comun, până când Tribunalul nu este ținut să examineze chestiunea această de mare importanță, ci poate să-l condamne pe bărbat la plata pensiei alimentare provizorii și *fără ca să-și fi făcut convingerea, că acesta poartă vina întreruperii traiului conjugal* (art. 674 P. c. al. 34.)

O situație bizară aceasta, care schimbă în mod nejustificat bazele de drept ale acestei pretenții, până acum fiind principiu de drept, că soției numai în acel caz i-sa putut adjuca pensie alimentară față de bărbat — fie aceea provizorie, ori definitivă — dacă acesta prin atitudinea sa culpoasă a dat motiv la întreruperea traiului conjugal.

Ba această reglementare s'a oprit la jumătatea drumului, căci dacă a găsit cu cale se estindă dispozițiunile art 96 din legea XXXI. din 1894 asupra procedurii extraprocesuale de împăciuire prealabilă,

reglementată de art. 643 647 P. c., adică dacă i-a dat Tribunalului puterea de a ordona și în acest caz viețuirea separată a părților și în consecință (art. 102 L. M.) de a statua asupra pensiei alimentare provizorii a soției, atunci trebuia se investească Tribunalul *cu aceasta din urmă facultate* și în cazul, când între părți există proces de divorț bazat pe art. 77 din legea XXXI din 1894, căci în acest caz *părțile trăiesc de fapt deshilinite*.

Adecă cum a denaturat legiuitorul P. c. principiul ordonării vieții separate a părților admițându-i aplicarea și în cazul *procedurii extraprocesuale* de împăciuire preabilă, era logic se fie îndrumat pretențiunea de alimentare ce preocupă în atribuțiunea Tribunalului și în cazul, când între părți este proces de divorț bazat pe art. 77 din legea XXXI din 1894, prin care dispozițiune ar fi curmat ori și ce discuții și ar fi reglementat în mod unitar materia aceasta, arătând cu precizie cazuri cari sunt de căderea Tribunalului și cari de a judecătoriei de ocol.

Legiuitorul P. c. însă când a alcătuit art. 674 — *deși a urmărit scopul armonizării dispozițiilor legii matrimoniale cu rânduielile codului de procedură civilă* — nu a intenționat să îndrumeze pretenția de alimentare provizorie a femeii în atribuțiunea Tribunalului și în cazul când între dânsa și soț este proces de divorț bazat pe art. 77 L. M. ci numai în *cazurile când art. 98 L. M. își are aplicarea*, ceea ce se vedește în mod indubitabil din faptul, că după cum am arătat mai sus a estins dispozițiunile acestui text (art. 98 L. M.) și asupra procedurii de împăciuire preabilă reglementată de art. 645, 647 P. c.

Dispozițiunea aceasta de altcum e în concordanță cu rânduielile art. 102 L. M. în sensul căroa Tribunalul numai atunci este ținut să statueze și asupra pensiei alimentare provizorii a soției față de bărbat când a ordonat viețuirea separată a acelora, ignorarea cazului însă, când părțile *de fapt nu mai trăiesc la oaltă* și nesubsumarea acestui caz rânduielilor acestui text, vedește o logică greșită.

În textul art. 674 p. c. *rațiunea fiind deci în art. 98 legea XXXI. din 1894*, iar viețuirea separată a părților putând fi ordonată de Tribunal numai în cazurile art. 41., 44., 45., 51., 55., 76., 78. și 80 din aceeași lege, precum și în cazul reglementat de art. 645.647 pc. nu poate fi îndoelnic, că în cazul când între părți este proces de divorț bazat pe art. 77. L. M. adecă *în cazul când părțile de fapt nu mai trăiesc la oaltă și tribunalul nu are prilejul și facultatea de a ordona viețuirea lor separată*, pretenția soției la pensie alimentară provizorie cade în atribuțiunea judecătoriei de ocol, *căci tribunalul în acest caz conform dispozițiilor art. 102 legea XXXI. din 1894, este ținut să hotărască asupra acestei pretenții*.

Interpretarea corectă a rânduielilor art. 674 Pc. este așa dară următoarea:

1. În cazul când părțile nu stau în proces de divorț, ori când între dânsii este proces de divorț bazat pe art. 77. din legea XXXI. din 1894, pensia alimentară provizorie a soției față de bărbat cade în atribuțiunea judecătoriei de ocol.

2. Tot judecătorii de ocol are căderea de a decide asupra acestei pretenții și în cazurile art. 41., 44., 45., 51., 55., 76., 78 și 80 din legea XXXI. din 1894, precum și în cazul art. 645. 647 din legea I. din 1911 *atâta vreme cât Tribunalul nu a ordonat încă viețuirea separată a părților*.

3. Tribunalul numai în cazurile art. 41., 44., 45., 51., 55., 76., 78 și 80 din legea XXXI. din 1894, precum și în cazul art. 645. 647 din legea I. din 1911 are căderea să statueze asupra întreținerii provizorii a soției față de bărbat, dar și în cazurile acestea *numai după ce a ordonat viețuirea separată a părților*.

Miercurea, 9 Noemvrie 1926

Dr. Emilian Sfetcu

consilier șeful judecătoriei rurale Miercurea

Injurul art. 184 pr. civ. Ardeleană

Domnul Dem Tigoianu a publicat în Ardealul Juridic No. 20 din 15 Noembrie 1926 un articol care, după modesta mea părere, ar putea induce în eroare celiitorii.

Art. 184 pr. c. ard. dispune că în cazul când instanța își declină competența, efectele de drept civil născute prin intentarea acțiunii, rămân (se mențin), dacă reclamantul intențează o nouă acțiune în termen de 30 zile. (Art. 184 vorbește nu numai de declinarea competenței ci și de alte cazuri de încetare, dar pentru a simplifica problema, am concentrat-o la declinarea competenței).

Această dispoziție are drept scop înlesnirea situației reclamantului. Se știe că după normele dreptului civil, prescripțiunea se întrerupe prin intentarea acțiunii, dacă însă instanța respinge acțiunea, se consideră că prescripțiunea nu a fost întreruptă; adică prin respingerea acțiunii se anulează efectul ei de a întrerupe prescripțiunea. (Vezi în acest sens art. 1497 C. C. A.)

Or, se poate întâmpla că în timpul cursului procesului se împlinește termenul de prescripțiune. În astfel de cazuri, dacă instanța respinge acțiunea fără a-i cerceta fondul (d. e. pentru incompetență), reclamantul, dacă nu există dispozițiunea art. 184, ar decădea dela dreptul său, fără ca instanța să-l fi examinat în fond. Deci, art. 184 pentru motive de echitate, mai dă un termen de 30 zile, în care efectul respingerii acțiunii, prevăzut de art. 1497 C. C. A. e suspendat.

Dl. Dem Tigoianu greșește deci, când crede că art. 184 cuprinde o restricțiune. Din contra: dat fiind

că după normele dreptului civil sentința prin care se respinge acțiunea (fie în fond, fie în stadiul pregătitor), nimicește toate efectele intențării acțiunii: art. 184 moderează strictețea acestor norme de drept civil.

Nu este în contradicție cu Constituția (căci cetățeanul poate intența acțiunea și peste 30 zile, termen cu care n'are nimic de a face, dacă dreptul său nu s'a prescriș) și nici cu art. 12 P. c. care nici nu se referă la chestiune.

Imi iau voia să mai adaog că numai din arhiculul dlui Dem Tigoianu aflu că procedura civilă ard. e „formalistă“. Trăsătura cea mai caracteristică a procedurii este că evită cu cea mai mare îngrijire orice formalism. După traducerea legii în limbi străine toată critica mondială a accentuat și subliniat chiar această trăsătură a legii. Ștefan Laday.

JURISPRUDENȚA

Camera de punere sub Acuzare a Curții de Apel din Timișoara

Decizia nr. 301/1926.

Art. 285 și 286 c. p. *dir Trans* — Elementele avortului provocat cu consimțământul femeii gravide și fără voia acesteia — *Quitd când avortul provocat produce moartea victimei? — Există pentru provocatorul avortului cu consimțământ și crima de leziuni ce au provocat moarte* — *Cumal [ideal] prev. de art. 95 c. p. Transn Discuțiuni — Motivare*

Deciziune

Ascultând raportul nr. 134 din 29 Octombrie 1926, făcut de dl procuror general despre procedura urmată la cabinetul II de instrucție al tribunalului Timișoara în contra Magdalenei Heinz, de naționalitate germană, vârsta de 39 ani, de profesie moașă, născută în Sânpetrul-mic, domiciliată în comuna Saravale jud. Timiș, aflată în libertate, învinuită pentru faptele de provocare de avort și leziuni corporale grave care au cauzat moartea.

Văzând rechizitoriul scris al dlui procuror general, care rechizitor se alătură la aceasta deciziune.

Auzind concluziunile orale ale dlui procuror general Ioan Stinge pentru trimiterea inculpatei în judecata tribunalului Timișoara, conform rechizitorului scris;

După ce grefierul a dat citire în prezența d-lui procuror rechizitorului și la toate celelalte acte din dosarul instrucțiunii cu Nr. 151—1926 și după ce s'a retras dl. procuror împreună cu grefierul;

Camera deliberand:

Asupra raportului d-lui procuror general făcut — conform art. 212 din procedura criminală în cauza inculpatei Magdalena Heintz;

Având în vedere faptele care rezultă din instrucțiunea făcută și probele de culpabilitate aduse în contra inculpatei;

Având în vedere că prin ordonanța definitivă cu Nr. 36—1926 din 23 Octombrie 1926, dată de dl judecător de instrucție al tribunalului Timișoara Cab. II. se declară caz de urmărire contra numitel inculpate, care este majoră, pentru faptele prevăzute și pedepsite de art. 285 al. 1 poz. 1 și al. 2 poz. 1 a c. p. 301 și 306 poz. 1 a c. p. comb. cu art. 95, 99, 100 și 101 c. p.

Având în vedere că dl procuror general, prin rechizitoriul său scris, alăturat la aceasta deciziune, cere Camerei, ca prin deciziunea ce va da, să declare ca este loc de a fi pusă sub acuzațiune susnumita inculpată și a fi trimisă în judecata tribunalului pentru aceleași fapte, prevăzute și pedepsite de art. 285 al. 1 poz. 1 și al. 2 poz. 1 c. p. 289 c. p. 301 și 306 poz. 1 c. p. comb. cu art. 95, 99, 100 și 101 c. p.

Considerând că procedându-se conform art. 216 procedura criminală la cercetarea faptelor de care este învinuită inculpata și la examinarea probelor de culpabilitate, aduse în contra ei, Camera constată că faptele imputate inculpatei sunt destul de stabilite de judecătorul de instrucție prin ordonanța sa, precum și probele de culpabilitate îndestulătoare, așa că inculpata are a răspunde de faptele comise;

Considerând însă că faptele stabilite în sarcina inculpatei și anume că a acceptat propunerea victimei care nu era căsătorită de a-i provoca lepădarea copilului conceput și în acest scop a introdus în vaginul victimei, o sondă uretrală cu care a făcut 2—3 împunsături care a provocat avortul, — în urma cărui, victima i-a promis că-i va da faină, întrunește elementele crimei prev. de art. 285 al. 1 poz. 1 a c. p. și pedepsită de acelaș text. combinat cu disp. alin. 2 poz. 1 a. aceluiaș articol de lege și de art. 289 c. p.;

Considerând apoi că deși în urma provocării avortului, s'a produs în organismul victimei o peritonită purulentă, care a cauzat moartea victimei, după cum s'a constatat prin actul medico-legal, acest fapt rezultat din fapta inculpatei care a provocat lepădarea copilului conceput, nu poate atrage acuzarea inculpatei și pentru crima de leziuni corporale grave care au cauzat moartea, pentru că inculpata atunci când a produs leziunile care a provocat lepădarea copilului conceput n'a avut decât intențiunea de a provoca lepădarea și nu a cauzat leziunile cu intenția de a vătăma corpul sau sănătatea victimei;

Că astfel fiind întrucât a lipsit inculpatei intențiunea de a produce leziuni, în sensul disp. art. 301 c. p. și întrucât potrivit disp. art. 75 c. p. nu pot fi calificate crima de cât faptele săvârșite cu intențiune, fapta inculpatei nu întrunește elementele crimei de leziuni corp. grave, care au cauzat moartea;

Considerând mai departe că însuși legiuitorul a

prevăzută pedeapsă pentru cazul în care, cu ocazia provocării lezării se produce moartea femeii gravide, însă numai în cazul când lezarea a fost provocată fără consimțământul femeii gravide și în acest caz consideră împrejurarea că s'a produs moartea ca o circumstanță agravantă și prevede prin disp. art. 286 al. 2 c. p. o pedeapsă mai grea; urmează că în cazul în care lezarea copilului conceput a fost provocată în consimțământul femeii gravide, dacă din acest fapt se produce și moartea femeii gravide, întrucât legiuitorul prin art. 245 c. p. n'a prevăzută o pedeapsă deosebită pentru acest caz, și într-o măsură nu se stabilește că leziunile care au provocat lezarea copilului conceput au fost făcute cu intenția de a vătăma corpul sau sănătatea femeii gravide, aceea împrejurare să fie considerată numai ca o circumstanță agravantă, care să fie luată în considerare la măsurarea pedepsei inculpatei;

Considerând în fine, că în acest sens s'a pronunțat atât doctrina cât și jurisprudența maghiară, asupra acestei spețe;

Pentru aceste motive, Camera în majoritate, a găsit că nu este loc de a fi pusă sub acuzațiune inculpata decât pentru crima prev. și ped. de art. 285 al. 1 poz. c. p. comb. cu disp. alin. 2 poz. 1. a. din acelaș articol și de art. 289 c. p.;

Considerând că fapta pusă în sacina inculpatei deși este calificată de lege crimă, este de competență Tribunalului, potrivit disp. art. 16 și 17 din legea XXXIV: 1897!

Că astfel fiind, potrivit disp. art. 131 și 225 pen. cauza urmează să fie transmisă direct Tribunalului competent, pe buza ordonanței definitive a judecătorului de instrucțiune pe care Camera urmează să reformeze în parte, în sensul mai sus arătat;

Pentru aceste motive, redactate de Consilierul George Pavelescu, adoptând faptele și în parte motivele din rechizitoriul d-lui procuror general și în unire în parte cu concluziunile orale ale d-lui procuror general;

Camera în majoritate, în numele legii,

D e c i d e :

Reformează în parte ordonanța definitivă cu No. 36/1926 din 23 Octombrie 1926 dată de Judecătorul de instrucțiune al 2 cab. II. Tribunalul Timișoara și declară că este caz de urmărire contra acuzatei Magdalena Heintz, pentru faptul că în ziua de 3 August 1926, acceptând propunerea fetei Velinca Sablici, care a rămas gravidă fără să fie fost căsătorită, ca intenționat provocat lezarea copilului conceput prin împunsături cu o sondă uretrală, în urma cărora, pe lângă lezarea copilului conceput, s'a produs și moartea femeii gravide, fapt care întrunește elementele crimei prev. și ped. de art. 285 al. 1 poz. 1 c. p. comb. cu disp. al. 2 poz. 1-a din acelaș articol și cu disp. art. 289 c. p. și că nu este caz de a fi urmă-

rită pentru crima de leziuni corporale grave care au cauzat moartea, prev. și ped. de art. 301 comb. cu art. 306 c. p.

În consecință dispune restituirea dosarului, pentru a fi trimis înaintea Tribunalului Timișoara, în circumscripția căruia s'a comis crima și s'a făcut instrucțiunea, ca să fie judecată conform legii.

Pronunțată de Camera de punere sub acuzare de azi 30 Octomerte 1926 sub președinția d-lui George Antonescu membrii fiind d-nii Ernest Ceaur Aslan și George Pavelescu.

O p i n i e s e p a r a t ă :

Subscris membru al Camerei de Punere sub acuzare, difer de părerea majorității și sunt de opinie, că acuzata să fie trimisă în judecata Tribunalului corecțional, pentru crimele prev. și ped. de art. 285 al. 1 poz. 1 și al 2 poz. 2, 289 C. Pen; 301, 306 poz. 1 c. Pen. combinat cu art. 95, 99, 100 și 101 C. Pen., pentru următoarele considerente;

Este pe deplin stabilit, din dovezile administrate la instrucțiune că acuzata din lăcomie de câștig, la propunerea victimei, care era gravidă în afară de căsătorie, cu intenție a, făcut-o să avorteze prin împunsături în uter, cu o sondă uretrală;

Că în urma avortării victima a încetat din viață, din cauza unei peritonite purulente, provocată de manoperele abortive;

În prim loc urmează a se examina, dacă în faptele mai sus expuse nu ar fi un concurs ideal de infracțiuni și ca atare faptul nu trebuie să fie urmărit sub toate calificativele, de cari este susceptibil, urmând bine înțeles, a fi aplicată pedeapsa cea mai gravă;

În acest scop trebuiesc considerate manoperele executate de acuzată, mai întâi în raport cu existența produsului concepțiunii și în al doilea loc în raport cu femeia gravidă și văzut dacă în ambele ipoteze, sunt întrunite condițiunile cerute de lege pentru existența unor infracțiuni la legea penală.

În ce privește produsul concepții;

Este evident că acuzata prin manoperele executate a provocat cu intenție, expulzarea prematură și violență a acestui produs și ca atare din acest punct de vedere, faptul întrunește în drept toate elementele crimei de provocare de avort;

În ce privește femeia gravidă:

În scopul provocării avortului — acuzata cu ajutorul unei sonde a făcut 2—3 împunsături, asupra uterului victimei, cari pe lângă provocare avortului, au determinat peritonita pe urma căreia victima a sucombat;

Este neîngăduit ca împunsăturile asupra uterului constituiesc leziuni în sensul legii, într-o măsură trebuie considerate ca atare ori ce răni, tulburări sau alterări a unui organ, produse prin întrebuințarea mijloacelor mecanice.

Că aceste leziuni s'au făcut de acuzată cu intenția de a produce o alterare sau vătămare a organului victimei, fără de care altminteri avortul nu era posibil;

Și că aceste leziuni, prin gravitatea lor, au determinat moartea victimei;

Așa fiind faptul privit din acest din urmă punct de vedere întrunește în drept toate elementele crimei

de leziuni corporale grave, cari au determinat moartea; Ca atare în speță există un cumul ideal de infracțiuni;

Din faptul că legiuitorul, în art. 286 C. Pen. Ard. la avortul provocat fără consimțământul victimei, prevede cazul când este urmat de moarte, pe când în art. 285, din aceeași cod, la avortul provocat cu consimțământul victimei, nu prevede acest caz, nu se poate trage concluzia, că legiuitorul a voit prin aceasta să lase nedepsit faptul, nici că ar fi voit să fie considerată aceasta ca o circumstanță agravantă la măsurarea pedepsei;

Din faptul că legiuitorul nu a prevăzut în art. 285 C. Pen. ard. ipoteza avortului urmat de moarte, rezultă tocmai în mod neindois intenția sa de a considera această împrejurare, ca o infracțiune distinctă și de sine stătătoare urmând ca să procedeze cu privire la ea, conform dispozițiilor din codul penal:

Că de altminteri nici nu ar fi posibil, ca crima de leziuni corporale grave, cari au cauzat moartea, care conform codului Penal Ardelean este pedepsită, mult mai grav decât crima de provocare de avort, să fie considerată numai ca o circumstanță agravantă, a acesteia din urmă și aceasta datorită singurei împrejurări a consimțământului victimei care evident nici într'un caz nu ar putea ridica caracterul criminal al faptului.

Timișoara, la 30 Octomrie 1926.

Membru al Camerei de Punere sub Acuzare:

(ss) Ernest Ceaur-Aslan

* * *

Notă. Am primit, cu plăcere, propunerea colegului meu Dl. V. M. Dimitriu, directorul revistei „Ardealul Juridic“ ca să adnotez deciziunea de mai sus, pentru motivul că atât deciziunea, cât și opinia separată sunt bine motivate, se sprijină pe doctrină și jurisprudență și deci sunt temeinic susținute. Dar, a adnota o hotărâre nu înseamnă numai a felicita magistrații care au dat-o, ci, mai ales atunci când chestiunea este controversată, după cum se și prezintă, să faci un examen general al stării doctrinei și jurisprudenței, pentru a putea mai bine reliefa soluțiunea cea mai aproape de adevăr. Odată cu acest examen al doctrinei și jurisprudenței locale, voi face și o incursiune în dreptul penal român și mai ales acel francez, pentru a arăta modul cum este soluționată chestiunea de față.

Codul penal român, prevede prin art. 246 al. 1—3 sancțiunile provocării de avort, fie cu voia, fie fără voia femeii însărcinate. Iar, prin alineatul al 4-a adaugă o penalitate deosebită pentru ipoteza când în urma avortului a rezultat și moartea femeii însărcinate. Acest alineat determinând o infracțiune de sine stătătoare (I. Tanoviceanu *Tratat de drept și procedură penală*. I. n. 580⁴) este evident că interpretarea dată de jurisprudență nu se pare a fi prea utilă, pentru examenul nostru.

Codul penal francez, de la care s'a adăpat legislația română, nu indică în primele trei alineate de sub art. 317 de cât sancțiunile provocării de avort, fără nici o dispozițiune în ceea ce privește cazul când în urma avortului a rezultat moartea. Este deci și o deosebire și o asemănare între legislația franceză și cea maghiară. Deosebirea constă în faptul că legislația franceză nu face nici o distincțiune în pedeapsa provocării de avort, după consimțământul sau lipsa lui din partea femeii însărcinate, cum face legiuitorul maghiar prin art. 285 și 286 din codul penal. Asemănarea rezidă în faptul că nici legislația franceză, nici cea maghiară, nu prevăd ipoteza rezultatului morții femeii însărcinate, căreia i s'a provocat avort cu consimțământul său. Asemănarea este, după cum se vede, însă, numai parțială. Totuș, această mică diferență a determinat interpretări distincte, după cum voi arăta. „Când mijloacele care au provocat avortul — zice Garraud — au cauzat moartea femeii, (indiferent dacă a consimțit sau nu la avort) faptul poate fi încriminat și sub calificarea de avort și sub calificarea de lovituri și leziuni voluntare care au cauzat moartea fără intențiune de a o cauza. În acest caz, într'adevăr dacă agentul n'a voit tocmai rezultatul de care este făcut răspunzător, l'a prevăzut sau a putut să-l prevadă, ca o consecință a manoperilor abortive. Deci el trebuie să răspundă pentru acest fapt, cum trebuie să răspundă de rezultatul pe care l'a voit. De altfel faptul va trebui reținut sub această calificare mai gravă“ (*Traité théorique et pratique du droit pénal français* tom. V. n. 2029). Cu alte cuvinte, provocarea avortului și cauzarea morții formează două infracțiuni în concurs ideal, având la bază și una și alta elementul intențional. „Violențele săvârșite pentru a procura avortul sunt voluntare. Deci, dacă ele au atras moartea femeii asupra căreia s'au exercitat, nu poate fi urmărit autorul sub calificare de omucidere prin imprudență, nici împreună cu crima de avort, nici printr'o nouă urmărire, după achitarea de sub crima de avort“. (Cas. fr. din 3/9 1840; Garçon; *Code pénal annoté*, art. 317 n. 53, 47 și 49). Numai atunci ar putea fi urmărit autorul provocării avortului cu consecință letală pentru delictul de omor prin imprudență, când n'a urmărit să provoace avortul. (Curtea de Apel din Grenoble din 7/2. 1873; Garçon loc cit. n. 54).

Codul penal maghiar. Să trecem acum la examenul doctrinei și jurisprudenței desvol-

tate în art. 285 din codul penal maghiar, în cazul când avortul a avut ca urmare moartea femeii însărcinate. Jurisprudența și doctrina formează nu mai puțin de patru sisteme și anume:

a) *Primul sistem*, mai vechi în jurisprudență susține că în cazul avortului provocat cu consimțământul femeii însărcinate și având ca urmare moartea acesteia, faptul trebuie calificat conform art. 285 al. 2 din codul penal, adică numai ca o crimă de avort, întrucât este o singură infracțiune, iar faptul morții urmează a fi luat ca o circumstanță agravantă la calculul pedepsei. (Curia maghiară. Büntető Jog Tára, vol. XIII. pg. 20; vol. XLV. pg. 180; vol. XLVI. pg. 265 și vol. LI. pg. 200. E. — Anyagi és alaki büntetőjog de Dr. Angyal Pal și dr. Degre Miklós sub art. 285 pg. 353; în același sens: Dr. Rézler Cornél: Büntető Jog Tára vol. LI. pg. 200).

b) *Al doilea sistem* consideră ca între crima provocării de avort și faptul morții este un *concurș ideal de infracțiuni*, ultima fiind considerată ca un delict de omucidere prin imprudență. Balogh Jenő susține că este un concurs între *dol* și *culpă*: s'a atacat cu dol fetusul și cu culpă viața femeii; deci producându-se două efecte, rezultă două infracțiuni: *avortul*, având la bază *dolul* și *omuciderea din imprudență*, având la bază, culpa. Iar concursul ideal se explică prin faptul că în cazul de față este o *singură acțiune*, întrucât toate actele (manoperile abortive) constituiesc o singură acțiune din punct de vedere penal, deoarece singuraticele acte nu se pot constata deosebit. (Büntető jog tára tom. XIII. pag. 20; în același sens: Bartók József: Büntető jog tára XXXI. pg. 382 și Curia maghiară în deciziunile publicate în: Büntető jog tára vol. IV. pg. 299; vol. XXX. pg. 101; vol XXXI. pg. 340 și 382; Vezi Angyal și Degre: art. 285 pg. 353.)

c) *Al treilea sistem* susținut de: Balas Elemér și Bela Szasz, pretinde că există un *concurș material* între crima de avort și crima de *leziuni cauzatoare de moarte* (Büntető jog tára XXVIII. pg. 17).

d) În fine, *al patrulea sistem*, adoptat definitiv de Curia maghiară prin deciziunea No. 4066 din 3 Iunie 1909 și transformat în deciziune principială, pentru a se pune capăt variațiunii jurisprudențiale, după cum spune însuși adnotatorul acestei deciziuni (B. j. t. vol. LVIII. pg. 165), susține că faptul trebuie calificat ca un *concurș material* între crimă de

avort și delictul de omucidere prin imprudență. Justificarea acestui sistem este întemeiată, în deciziunea de mai sus, pe considerentul *de drept* că întrucât art. 285 din codul penal n'a voit să prevadă ipoteza morții rezultate din avort, cum a făcut-o art. 286 din același cod, se deduce că legiuitorul a înțeles să se considere fie care rezultat ca o infracțiune deosebită. La acest considerent de interpretare a intențiunii legiuitorului mai trebuie adăugat și faptul că inculpata, prin acțiunea sa abortivă a trebuit să prevadă și consecința morții, ce era posibilă. (În sensul acestei deciziuni, s'a mai pronunțat Curia prin deciziunile publicate în B. j. t. vol. XV. pg. 312; XXVIII. pg. 17 E; XXXII. pg. 131. E. și autorii Finkey Ferenc: B. j. t. vol. XLV. pg. 180; Szász János, B. j. t. vol. XXXII. pg. 131; și Heil Fausztin, B. j. t. vol. XV. pg. 312; Vezi aceste detalii în: Angyal și Degre: art. 285 pg. 353; B. j. t. vol. LVIII. pg. 165 și Németh Péter: Magyar Anyagi, B. j. t. art. 285.) Această consecință ce trebuia s'o prevadă și totuși n'a prevăzut-o constituie tocmai *culpa* ce i se impută autorului, alături de *dolul* ce stă la baza provocării avortului, și care conform principiilor caracterizează o *infracțiune preterintențională*. „Ori de câte ori — zice Dl. V. Dongoroz — cineva voind un act în vederea unei finalități speciale licite sau ilicite, întâlnește în reprezentarea finalității firești a celui act posibilitatea unor rezultate ilicite sau mai grave decât cel urmărit de el și totuși cu riscul de a vedea aceste rezultate producându-se efectuează actul voit, atunci dacă aceste rezultate se vor produce îi vor fi imputabile ca preterintenționale”. (I. Tanoviceanu Tratat, vol. I. n. 280; Vidal et Magnol: Cours de droit criminel, ed. 1921 n. 136 bis; Garraud: Traité I. n. 301 și urm.) Prin urmare concluziunea acestora este că ne găsim în fața a *două infracțiuni*. „Dacă finalitatea specială — efectul urmărit — zice mai departe Dl. Dongoroz, constituie și el o infracțiune însă mai puțin gravă decât cea pe care o constituie efectul survenit, vom avea două infracțiuni, o infracțiune bază (primum delictum) intențională și o infracțiune suprapusă (*majus delictum*) preterintențională”. (Loc. crt. n. 580⁵.) A doua infracțiune fiind rezultatul unei *culpe*, urmează că trebuie categorisită, adică trebuie să primească calificarea prevăzută de codul penal și în speța noastră, aceea de omucidere prin imprudență, precum a și decis jurisprudența maghiară în mod constant. „Când legea nu constituie (ea însăși) infracțiunea praeter-

intențională" (adică să unească ambele fapte cu ambele rezultate într-o singură infracțiune, cum o face art. 246 al 4 din codul penal român și art. 286 din codul penal maghiar),* atunci avem — zice Dl. Dr. Traian Pop — concursul unei infracțiuni doloase cu una culpooasă. Astfel de ex. cazul când cine-va provoacă avort cu consimțământul respectivei femei și aceasta moare, atunci va exista concursul material al infracțiunii doloase (crima de avort) prevăzută de art. 285 și al infracțiunii culpooase (omor prin imprudență), prevăzută în par. 290 C. p. m.". (Drept penal comparat II. n. 145 pg. 380—381). Aceasta este interpretarea la care a rămas jurisprudența Curiei. În practica tribunalelor și Curților de apel din Ardeal nu se respectă totuși soluțiunea principială a Curiei și în special la Curtea de Apel din Cluj s'a decis că este un *concurș ideal* de infracțiuni, între crima de avort și delictul de omor prin imprudență. Deci chestiunea este încă controversată. Și lucrul este explicabil, căci legiuitorul necuprinzând enunțarea acestor principii, jurisprudența și doctrina căutând să-i ea, pretorial, locul, n'au putut determina o normă constantă, din cauza că ele singure n'au fost unanime. După cum am arătat mai sus, jurisprudența și doctrina străină, diferă în interpretarea cazului nostru și anume, deoparte consideră că inculpatul a *trebuie* să prevadă rezultatul și deci pornind cu știință că leziunea ce o efectuează pentru avort poate avea consecință moartea femeii, socoate aceasta a doua infracțiune care are un rezultat mai grav de cât rezultatul voit (avortul) ca un *majus delictum* și deci autorul este răspunzător pentru crima de leziuni cu voință cauzatoare de morte (Cas. fr. suscitată) dar în acelaș timp consideră că ambele infracțiuni — avortul și leziunile mortale, — fiind cauza aceluiăș fapt, constituiesc un *concurș ideal* de infracțiune, susceptibil de calificarea cea mai gravă. (Garraud: V. n. 2029; Garçon: Code I. art. 317 n. 53, 47, 49).

Care soluțiune, din toate sistemele indicate, este mai aproape de adevăr ?

În ceia ce privește *calificarea* infracțiunii praeterintenționale, în cazul de față, socot că trebuie să se aibă în vedere, *înainte de toate*, împrejurările de fapt în care s'a săvârșit avortul și condițiunea persoanei care l'a efectuat, deoarece numai această apreciere ne poate lămuri previzibilitatea și gradul ei, în ceia ce privește consecința morții. În a doua ordine de idei, adică a concursului de infracțiuni,

înclin spre sistemul *concurșului material* întrucât fie care infracțiune are o cauză, adică un fapt generator deosebit și anume: avortul este rezultatul leziunilor făcute cu voință și moartea este rezultatul leziunilor neintenționate, sau a altor împrejurări concomitente; astfel: căutând să provoace avortul, agentul perforează uterul prin împunsături sau raclaj și cauzează o infecțiune letală; cu ocazia provocării avortului, agentul nu ea măsurile necesare de asepsie și astfel provoacă o infecție, etc. după cum se vede cauza morții stă în faptul perforării uterului, sau introducerii microbilor etc.; E adevărat că aceste fapte singuratic, se arată în aparență, greu de distins, această greutate, însă nu poate confunda toate actele (adică manoperile) într'un singur fapt, fără a ajunge la concluziunea inexactă că *avortul este cauza morții*. Sub ochii noștri se petrec atâtea avorturi (permise și de jurisprudență în cazuri grave: Garçon: Code, art. 517 n. 19) fără nici o consecință, cât de puțin dăunătoare, pentru femeia care l'a suferit.

22 Noemvrie 1926.

Teodor G. Tanasescu,

Consilier la Curtea de Apel din Cluj

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Inalta Curte de Casație

Tribunale

Crima de șantaj prevăzută de art. 353 al. II. c. p. Elemente. În fapt se constată că sergentul jandarm C girantul postului Borgoprund împreună cu jandarmul caporal B aflat în trecere pe la acel post prin bătăi și amenințări cu menținere în arest au constrâns pe victimă locuitorul I. L. din Rebrîșoara să le dea suma 800 lei pe care au primit-o și împărțit-o împreună.

În drept: Având în vedere — zice tribunalul — că numiții inculpați au primit suma de 800 lei dela reclamant prin amenințări și chiar violente, fiind batut de inculpatul B cu știrea și asentimentul inculpatului C, spunându-i că i se dă drumul numai în cazul când va plăti această sumă, că dar numiții inculpați cu cugetul de a dobândi pe nedrept beneficiu material au constrâns pe reclamant prin amenințări și violente să le dea suma de 800 lei, prin aceasta s'au făcut vinovați de faptul de șantaj prevăzută de art. 350 c. p.

Și întrucât inculpații erau funcționari publici — jandarmi în activitate — și sub pretextul că din cauza ca neavând actele urma să fie reținut la post și numai în cazul când ar da suma de 800 lei va fi eliberat, ceoace au și făcut, prin aceasta s'au făcut vinovați de crima de șantaj calific. și pedepsit de art. 353 al. 2 c. p.

Iar în ce privește delictul *abuzului de putere* — ei nefiind în exercițiul funcțiunii lor, și neridicându-se acuzare de către vătămăat pentru faptul vătămării de onoare — Tribunalul a trebuit să pronunțe achitarea lor, având în vedere și faptul că leziunile capătate în urma lovirilor primite, s'au vindecat în timp de 7 zile

* Nota adm.

după declarația reclamantului în scris nu există vre-un certificat medical la dosar. (*Sent. P. Nr. 1515-925 Trib. Năsăud Secția I*).

Notă. Speța n'a fost publicată drept îndrumare a unei bune calificări juridice. Curtea de Apel Cluj S I, prin decizia n. P. 1343/1926 a anulat din oficiu sentința, căci calitatea de funcționar public nu și-o pierde jandarmul când girează, chiar temporal, conducerea unui post, ca în cazul prezent. Nu poate fi vorba aci de găsit elementele crimei de șantaj calificat pentru următoarele motive: Art. 350 c. p. cere ca un particular să-și fi făcut dreptate singur prin constrângere și violențe pentru beneficii materiale, ceea ce nu e cazul și apoi calitatea de funcționar n'a fost simulată de jandarmi, cum cere art. 353 al. II c. p., ceea ce greșit crede tribunalul. Așa fiind argumentarea tribunalului fiind pe dea'ntrereg eronată, Curtea cu drept cuvânt a invocat din oficiu cazul de nulitate prevăzută de art. 985 pt 1 litera b) pr. p. în baza art. 385 pr. p. al. ultim ca fiind în favorul acuzaților. Calificarea a trebuit, deci, făcută conf. art. 473 și 475 c. p. drept abuz pe putere și ambii jandarmi condamnați ca atare numai la închisoare corecțională. Curioasă apare argumentarea tribunalului că, deoarece vătămatul nu s'a plâns pentru vătămare de onoare, jandarmii au trebuit să fie achitați pentru acest fapt, Ori din moment ce vătămatul se plânge că a fost bătut și escroc, cat cu o sumă de bani de 2 jandarmi în exercițiul funcțiunii lor, ce mai trebuia să facă acest biet om? Ar fi, soțotim, bine ca organele de control justițiar să exercite o cât mai severă cenzură a hotărârilor în diferite spețe penale și prin îndrumări concrete să se ajute formarea experienței juridice cari în multe cazuri lasă atât de mult de dorit.

Red.

Sucesiune. Testament privilegiat. Legea XVI. din 1876. Neîntrunirea condițiilor cerute de această lege. Nevalabilitate. În fapt: Deschizându-se succesiunea defunctului Baci Gavril, mort la 2 Iulie 1923 pe câmpul de luptă, s'au prezentat în fața judecătoriei de ocol Halmeu ca instanță succesorală în calitate de moștenitori reclamând succesiunea: Vasile Batni și Ana Batni cu titlu de moștenitori ab-intestat ai fratelui lor, mort fără descendenți și văduva lui Gav. Batni, cu titlul de moștenitoare testamentară, pe baza testamentului privilegiat făcut de defunctul său soț la 21 Februarie 1916.

Reclamanta, văduva lui Batni Gavril își bazează calitatea ei de moștenitoare a întregii moșteniri a defunctului său soț Batni Gavril pe testamentul intitulat „contract”, făcut în asistența a trei martori la 21 Februarie 1916 și semnat prin punere de deget de testator, numele semnându-se de primarul comunei, Palinesak Al. care a scris și actul.

În drept: Dacă testamentul făcut în asistența a trei martori din care unul știe să scrie și semnat de testator prin punere de deget înrușește condițiile unui testament privilegiat, conf. art. 29 legea XVI, 1876, în sensul că e făcut de un membru al armatei în intervalul după mobilizare și înainte de demobilizare, totuși un atare testament pentru a fi valid e necesar a îndeplini și condițiile prevăzute de art. 5 al. I legea XVI, 1876 și anume;

1. că testamentul a fost semnat prin semnul mâinei testatorului neștiind carte;
2. că testatorul a făcut semnul de pe testament;
3. declarația consemnată în cuprinsul actului că s'a citit și explicat testatorului de martorul care știe să scrie și în fine
4. că testatorul a declarat că acesta e testamentul său.

Cerințe a căror lipsă aduce invaliditatea testamentului potrivit jurisprudenței dezvoltate și reprezentate prin decizia Curiei maghiare, Nr. 1541 din 1911 și 5211 din 1917. Tot în acest sens este și doctrina.

Ori acest testament neîntrunind nici una din aceste condiții e nevalid și deci nu poate consti-

tui un titlu de petițiune a eredității și în consecință urmează a se respinge apelul și a se menține hotărârea primei instanțe. (*Trib. Satu Mare s. I, sent. 5057 din 1926.*)

Curți de Apel

Consiliu comunal ales și constituit la 6 Martie 1926 conform legii de unificare administrativă din 14 Iunie 1925. Dizolvarea lui prin decret-regal. Acțiune în anularea decretului regal de dizolvare. Admitere. Art. 2 și 3 din legea contenciosului administrativ și art. 34, 240, 273, 274 și 277 și urm. din legea de unificare administrativă. Fapt: I. Rauca-Răuceanu și alții, primarul și consilierii orașului Sf. Gheorghe, au chemat în judecată Ministerul de interne și Prefectura jud. eTrei-Scaune pe baza legii Contenciosului administrativ spre a se declara ilegal decretul regal Nr. 12701 din 4 Mai 1926, publicat în „Monitorul Oficial” din 12 Mai 1926, prin care a fost dizolvat consiliul comunal al aceluia oraș constituit la 6 Martie 1926 cerând să fie reintegrați, Admis acțiunea.

În drept: S'a ridicat de către reprezentantul Ministerului de interne chestiunea că dizolvarea dată prin menționatul decret fiind un act politic de guvernământ sau cel puțin un act privitor la exercițiul tutelei administrative, puterea judecătorească nu are căderea a le judeca.

Art. 2 din legea contenciosului administrativ enumeră în mod demonstrativ câteva cazuri de acte de guvernământ arătând că prin asemenea acte se înțeleg toate măsurile luate pentru ocrotirea unui interes general privitor la ordinea publică, la siguranța Statului internă sau externă sau la alte cerințe de ordine superioară. Dizolvarea unui consiliu comunal, ales, confirmat și constituit pe baza noii legi de unificare administrativă este un act administrativ de autoritate și instanțele judecătorești au căderea să judece dacă acel act a fost făcut cu călcarea legii.

Această dizolvare nu poate fi considerată în nici un caz ca un act privitor la exercițiul tutelei administrative și al controlului ierarhic. Primarul ales, este potrivit legii de unificare administrativă, o autoritate administrativă, iar consiliul comunal este un corp care reprezintă interesele locale ale unei comune; legea enumeră în mod expres cazurile când actele consiliului cu o autonomie destul de mărginită, sunt supuse tutelei administrative, dar nici o dispoziție legală nu acordă dreptul ministerului și nici unui alt organ de control să disolve un consiliu comunal numai „prin exercițiul tutelei administrative”, căci în acest caz autonomia și descentralizarea comunală ar fi cu desăvârșire desființate.

Legea de unificare administrativă din 14 Iunie 1925 în mod precis și limitativ arată cazurile când un consiliu comunal poate fi dizolvat, iar actul de dizolvare fiind un act administrativ de autoritate care trebuie să fie dat cu respectarea acestor dispoziții legale, puterea judecătorească are căderea să judece dacă acel act a călcat legea sau nu.

Art. 273, 274 și 277 și urm. din legea de unificare administrativă prevăd că dizolvarea nu se poate face decât prin decret regal, pe baza unui aviz al consiliului superior administrativ și în urma cercetării în localitate a unui inspector general administrativ.

În speța s'a efectuat cercetarea locală, conform art. 274 și s'a luat și avizul consiliului superior administrativ, rămânând de examinat dacă s'a

respectat și art. 273 care prevede cazurile de dizolvare.

Motivul dizolvării indicat în raportul d-lui ministru de interne că consiliul comunei Sf. Gheorghe a compromis cu rea credință interesele administrației prin aceea că și-a votat retribuțiuni peste alocațiile bugetare și peste mijloacele financiare ale orașului se constată a fi neîntemeiat deoarece lefurile fixate față cu veniturile comunei și în comparație cu ale altor comune nu sunt exagerate și în nici un caz de natură a compromite cu rea credință interesele comunale, iar sumele alocate primarului și ajutorului său au fost votate de consiliul nou ales, iar prin această consiliul nu a călcat nici un text de lege.

Tot în acel raport se mai arată că s'a călcat cu rea credință art. 41 din legea contabilității publice care împiedică sporirea alocațiilor persoanei prin credite suplimentare, însă acest text de legea este modificat prin art. 34 și 240 din legea administrativă care admit urcarea acestor alocațiuni prin credite suplimentare, ceea ce s'a și aprobat de Ministerul de interne, când a admis sporul de 40 la sută, ordonându-se plățile acestui spor prin credite suplimentare deși nici acesta n'a fost prevăzut în bugetul dela început anulul.

În asemenea condițiuni, nefăcându-se dovada că consiliul comunal al orașului Sft.-Gheorghe ar fi lucrat cu rea credință, ci dimpotrivă că reclamanții n'au sacrificat ori compromis interesele orașului, urmează că decretul regal sus menționat să fie anulat, iar consiliul ales în Februarie 1926 și consiliuit în ziua de 6 Martie 1926 să fie reîntegrat în toate drepturile sale, plăindu-i-se și toate retribuțiunile din momentul dizolvării și până la achitare.

În ceea ce privește daunele cominatorii cerute de reclamanții, se resping ca premature, deoarece, conform legii contenciosului administrativ, ele se acordă numai în cazul și dela data când autoritatea superioară refuză a executa hotărârea aceasta rămasă definitiv. (*C. ap. Brașov, dec. N cont. 1572-4 din 30 Sept. 1926. Admis acțiunea reclamanților consilieri comunali ai orașului Sf. Gheorghe și anulează decretul regal Nr. 2117 din 4 Mai 1926 în proces cu Ministerul de internk, reintregând acel consiliu. Preș. d-lui Teodoru, președinte. Redactorul al deciziunei A. Safirescu, consilier raportor.*) *Jur. Gen. 38/926.*

A apărut

Procedura tutelara din Transilvania de dr. Carol Nesselrode judecător la tribunalul Bihor, cu gr. de Consilier de Curte de Apel. *Manualul cuprinde: 19 legi cari sunt în strânsă legătura cu procedura tutelara, de curatelă și a inf. minori;*

14 regulamente, ordonanțe și circulări ref. la aceste legi precum și în afară de 82 modele și formulare necesare în cauzele tutelare și cari facilitează rezolvarea lor;

indrumare detaliată pentru 68 feluri de proceduri în interesul minorilor. Adnotat și cu index alfabetic.

Cartea este tipărită pe hârtie albă și bună cu o formă regulată. (Jumătate 13) cu o întindere de 663 pagini.

Manualul e indispensabil pentru domnii judecători, avocați, notari publici, primari, notari comunali și tutori comunali.

Prețul cărții e 500 lei, care se va trimite pe adresa autorului, Oradea Bul. Regele Ferdinand 55/b.

MATERIAL PENTRU UNIFICAREA LEGISLATIVĂ

Neajunsurile metodice ale legii de procedură penală (urmare)

Și fraza că poliția judiciară va fi exercitată sub autoritatea Curților de Apel provoacă o imaginație absolut nedeslușite turbure. Ce vrea să fie „autoritatea” Curților de Apel. Vrea să exprime acest termen noțiunea că activitatea exercitată de organele poliției judiciare este exercitată de aceștia că delegați, ca informatori ai Curților de Apel și ca prin urmare împotriva tuturor actelor organelor de poliție judiciară se poate recura la Curtea de Apel. Este probabil că aceste a fost intenția legimitorului doar a dat drept de recurs la Curtea de apel împotriva ordonanțelor ofițerului de poliție judiciară par excellence, împotriva ordonanțelor judecătorului de instrucție prin cari acesta dispune asupra libertății individuale și prin cari se declară asupra calificării faptei imputate bănuțului și asupra întrebării dacă trebuie să iie dat în judecată bănuțului. Aceste dispoziții nu privesc însă decât numai la o parte, ce e drept la cea mai importantă parte a actelor de poliție judiciară, însă o parte mare a actelor de poliție judiciară nu este supusă dreptului de opoziție, dar chiar și întrebarea dacă este cazul că bănuțul să fie dat în judecată sau nu se poate scoate în partea covârșitoare a cazurilor de sub autoritatea Curților de Apel, având în vedere o frază aruncată așa în treacăt într'un articol din cartea despre judecare și care dispune că președintele tribunalului este dator să dispună desbaterea cazului în urma rechizitorului procurorului adresat lui direct, fără ca acuzatul să se poată adresa Curții de Apel. În felul acesta postulatul principiar exprimat de legiuitor în § 14 nu este realizat integral ci ulterior sunt admise dispoziții absolut opuse acestui postulat. Dar nu numai atât. O parte însemnată a actelor de poliție judiciară cari taie adânc în libertatea personală ca de pildă perchiziția domiciliară și cea a persoanei și chiar și perchiziția hârtiilor și a corespondenței odată făcute nu se mai pot repara și Curțile de Apel nu pot avea nici o înrăurință în întrebarea ordonării și executării lor; de altă parte actele de poliție judiciară făcute în caz de contravenție sau delict supus competenței judecătorilor de ocol nici nu ajung la cunoștința Curților de Apel decât doar în caz de recurs în casație. Sau doar toate aceste acte ale ofițerilor de poliție judiciară să nu fie acte de poliție judiciară? Care este deci înțelesul termenului „autoritate”? Iată o întrebare la care nu poți afla răspuns mulțumitor. Mai cuprinde încă § 140 frază fără de rost anume aceea „după distincțiile următoare”. Cari sunt distincțiile din întrebare și unde sunt ele arătate? Intenția legiuitorului nu pare să fi fost alta-decât aceea să arate în § 14 pe acele cari sunt în drept să exercite poliție judiciară așa încât fraza susamintită n'are nici un rost la locul unde se află.

Art. 15 cuprinde o noțiune nouă și anume aceea de ofițeri ai poliției judiciare. Cine sunt acești ofițeri? Sunt ei oare funcționarii înșirați în cel 6 puncte ale § 14 ca aceia cari exercită poliție judiciară sau sunt ei altceva? Ar fi fost o cerință a precisității ca la § 14 să fie arătat *expressis verbis* cine sunt ofițerii de poliție judiciară sau apoi ar fi trebuit să fie dată la § 15 definiția acestei noțiuni. Căutând răspunsul la întrebarea susamintită se ivesc mai mult întrebări de o importanță mare. Se pune mai întâiu întrebarea dacă

prefecții de județe resp. poliție încă sunt ofițeri de poliție judiciară sau dacă sunt ei ceva deosebit și dacă sunt ofițeri de poliție judiciară sunt supuse actele lor de natură de poliție judiciară autorității Curților de Apel. Doar prefecții sunt în drept să facă și să ordone acte de poliție judiciară cu toate că § 14 nu îi amintește între aceia cari exercită poliție judiciară. Care este rostul acestei situații excepționale? Sunt oare datori judecătorul de instrucție și procurorul să ordone și să execute la cererea prefecților toate actele de poliție judiciară ca perchezitii domiciliare, perchezitii de corespondența și alte hârtii, să ordone sechestre penale, să ordone arestări și eliberări din arestul preventiv, este dator judecătorul de instrucție să accepte calificarea faptei dată de prefect, doar darea în judecată încă este un act de poliție judiciară și la darea în judecată trebuie să fie calificată fapta. Căutând răspunsul la întrebările acestea mai aflăm în § 16 nu termin nou anume acela de constatare a crimelor, delictelor și contravențiilor. Ce vrea să zică acest termen? Vrea el să înlocuească fraza „adună probele” din § 13 sau vrea să fie încă ceva mai mult, că adevărații ofițeri de poliție judiciară sunt datori să adune probele despre infracțiune în felul cerut de prefecți și să declare apoi potrivit cererii prefecților dacă există caz de urmărire și anume pentru care faptă? Judecând după stilizarea propoziției din întrebare, pare să fi fost intenția legiuitorului să supună organele de poliție judiciară întru toate ordinilor prefecților, fiind datori judecătorul de instrucție să declare chiar și împotriva convingerii sale să există caz de urmărire împotriva invinutului și anume pentru un fapt calificat conform cererii prefecților. Și încă o întrebare. Sunt în drept prefecții să facă însuși actele de dare în judecată, doar ei pot „face sau ei însuși sau pot obliga pe ofițerii de poliție judiciară să facă toate actele necesare spre constatarea crimelor, delictelor și contravențiilor și să trăde pe autorii lor tribunalelor”. Privește acest „să trăde pe autori tribunalelor” și la prefecți sau numai la ofițerii de poliție judiciară? Tot întrebări la cari legea nu dă un răspuns hotărât sau nu răspunde nimic, cu toate că se impune în mod imperativ un răspuns clar și hotărât îndeosebi când ne gândim la aceea unde poate duce un răspuns afirmativ la întrebarea dacă judecătorul de instrucție este dator să declare la cererea prefectului în ordonanță definitivă că există caz de urmărire, dacă ținem seamă de aceea că judecătorul de instrucție este în drept să se declare asupra întrebării imputabilității (§ 128).

Ce privește dispozițiile cuprinse la cap. II. § 16—20, locul lor nu este în legea despre procedura penală ci într'un regulament de executare, afară doar de dispozițiile cuprinse în § 16. Este curioasă această cazuistică minuțioasă a legiuitorului la tratarea întrebărilor cuprinse în cap. II. când aflăm la alte locuri unde tratează legiuitorul întrebări de importanță mare o reglementare generalizatoare absolut nedeslușită ca de pildă reglementarea întrebării arestului preventiv și a perchezitiei.

Dr. Emil Rebreanu
Procuror trib. Bistrița.

Advocat stagiar sau candidat de avocat cu experiență se caută pentru a fi angajat dela 1 Ianuarie 1927 la dl. avocat Dr. Iustin Petrușiu „Jurisconsultul Județului Arad” cu un salariu de 6—7000 lei lunar.

Societățile cu garanție limitată

(Urmare)

Motivul introducerii legii referitoare la societățile cu garanție limitată în Germania

Alcăuirea noii forme societare a fost direct motivată de interesele coloniilor germane și necesitatea de a forma societăți coloniale pentru menținerea legăturii economice între colonii și patria mamă. Cercurile comerciale și industriale au recunoscut urgența de a întregi dreptul existent prin introducerea unei noi forme societare private. Intemeierea de companii comerciale nu putea fi luată în vedere, fiindcă statul german nu voia să acorde privilegiul sau monopolul, precum le posedau companiile comerciale de odinioară. Formele societare existente nu erau însă potrivite pentru scopurile vizate. La societatea în comandită este responsabilitatea comanditarilor într'adevăr limitată, dară este inadmisibil după dispozițiunile codului de comerț german, a limita responsabilitatea tuturor societăților la anumite sume, fiindcă responsabilitatea cel puțin a unui asociat trebuie să fie nelimitată, egală principiilor responsabilității la societăți în nume colectiv. Legea intenționează tocmai cu referire la responsabilitatea diferită să acorde asociațiilor cu responsabilitate nemărginită o influență decizivă la administrarea societății, pe când comanditarii sunt excluși de la administrare. Afară de aceea, că societatea în comandită prevede numai un număr mic de societari, lipsește, în urma dreptului de retragere ce îl are fiecare societar, siguranța pentru durata societății independent de pericolele exploatarei.

Societatea în comandită pe acțiuni se distinge numai prin aceea, că pentru miza asociatului comanditar există principii analoge dreptului de acțiuni.

La societățile anonime garantează într'adevăr toți societarii numai cu mize fixe, dară legea are în vedere această formă societară numai pentru întreprinderi, cari reclamă un număr considerabil de asociați și capitaluri mari.

Această considerație este importantă pentru organizarea raporturilor asociațiilor față de societate, cari nu intră în legături mai strinse și durabile cu dănsa. Din aceste raporturi rezultă în conformitate cu natura acțiunii, alienabilitatea și transmiterea necondiționată și nelimitată, precum și schimbul continuu a asociațiilor într'o societate anonimă. Aici deaceiași Bursa și Băncile populația la participare. Așa fiind este societatea anonimă capabilă să soluționeze opere mari, dară există și pericolul, că prin desfacerea înlesnită a acțiunilor și respândirea lor să se comită abuzuri păgubind populațiunea.

Toate măsurile legislative de a pune la adăpost populația au eșuat, întrucât tindeau să înlocuească lipsa unei legături mai strinse între asociați și societate. Această legătură se găsește în măsura cea mai întinsă la societatea în nume colectiv, în care răspund asociații, ca posesori excluși a întreprinderii societare cu persoana, numele și averea lor.

În ce privește însă societatea cooperativă, există în Germania în timpul acela de efort pentru crearea de forme societare noi, numai cooperative cu garanție nelimitată. Cooperativele însă nu erau

nici după natura lor potrivite pentru întreprinderile, ce se aveau în vedere. Ele erau menite pentru păturile populației, mai puțin dezvoltate economic, intenționând să le ajutoreze în gospodăria și munca lor prin asociere.

Pe lângă aceste mai este o împrejurare, care nu poate fi înlăturată, anume admisibilitatea schimbării asociațiilor și capitalului, cari sunt inseparabili imbinare cu nașterea legală a cooperăției.

Această schimbare ar fi fost mai rea ca la societățile anonime, la cari schimbul asociațiilor cel puțin nu are ca urmare micșorarea capitalului social. Toate aceste considerente reclamau în mod forțat crearea unei noi forme societare.

Două puncte de plecare erau posibile

Prima cale ducea la societatea în comandită individualistă. Dacă înlături asociatul cu răspundibilitate nemărginită și introduci pentru toți societarii garanția limitată, se ajunge la forma unei societăți cu garanție limitată pe bază individualistă, ce poate fi întrebuințată, la o societate în comandită fără asociat cu răspundibilitate mărginită. Dară și în cazul, când am pleca dela forma societară capitalistă, dela societatea anonimă și înlăturând greutatea la crearea și administrarea societății anonime aprobăm o măsură individualistă prin aceea că acțiunile să piardă natura lor de hârtii de valoare și comerciabilitatea hârtii de valoare și comerciabilitatea lor, ajungem la societate anonimă fără acțiuni.

Din combinația fericită a principiilor individualiste și capitaliste a luat ființă legea germană referitoare la societatea cu garanție limitată care a fost publicată la 20 Aprilie 1892 și ulterior în noua sa redacție, provocată prin introducerea codului civil în Germania, la 20 Mai 1898. Alături de dispozițiile acestei legi voi pune în evidență pe scurt principiile capitaliste și individualiste, cari au fost acceptate în noua formă societară.

Principii capitaliste:

1) Fiecare societate cu garanție limitată trebuie să aibă conform § 5 al legii germane un capital inițial de cel puțin 20.000 mărci, fiecare asociat o parte socială — miză — de cel puțin 500 mărci;

2) Societatea trebuie să aibă unul sau mai mulți giranți (§ 6);

3) Societatea este reprezentată prin giranți judiciari și extrajudiciari (§ 35);

4) Asociații nu sunt a priori giranți sau lichidatori (§ 66), ei își pot însuși rezerva în contractul social dreptul de a gira (principiu individualist).

5) Societatea ca atare este independentă în drepturile și obligațiile sale; pentru obligațiile societății răspunde creditorilor săi numai averea societară;

6) Firma societății poate fi o simplă firmă socială;

7) Drepturile, cari aparțin asociațiilor în afacerile societății, se exercită ca și la societățile anonime prin decizii luate cu majoritatea voturilor (§ 45, 47). Deciziunile societății să iau în adunări generale. O adunare nu este necesară, dacă toți asociații declară în scris asentimentul lor la măsura propusă, sau dacă sunt de acord a da voturile în scris.

Principii individualiste

1. Nici un asociat nu poate lua la crearea societății mai multe părți de lovărășie (§ 5), așa că în acest moment poate avea numai una părtașie (14).

Părțile sociale ulterior dobândite păstrează independența lor; (Legea austriacă diferă în această direcție.)

2. Firma societății poate fi individuală (§ 4);

3. Cereri pentru introducerea societății în registrul comercial se va anexa și un tablou al asociațiilor, din care să fie evident numele și pronumele, meseria și locuința asociațiilor, precum și suma părții sociale (§ 8). În fiecare an, în luna Ianuarie se va reînnoi tabloul, sau dacă n'au intervenit schimbări se va înainta o declarație în acest sens.

4. Cedarea părților sociale necesită un contract notarial sau întocmit la judecătorie. În contractul social poate fi rezervată societății aprobarea cedării de părți sociale. (§ 15.)

5. Vânzarea unei cote din partea socială se poate face numai cu asentimentul societății. (§ 17.)

6. Societatea poate fi creată cu obligațiunea de a face o nouă vărsare, ba chiar cu obligațiunea nelimitată de noi vărsări. (§ 26 și 27.)

7. Cesionarii părților sociale răspund pentru restul părții sociale, neplătite de urmași (§ 22), eventual și pentru obligațiunea urmașilor de a face noi vărsări (§ 28), și în cazuri anumite intervine chiar o obligațiune colectivă de chezeșie a asociațiilor pentru coasociați. (§ 24 și 31.) Dispozițiunile legale referitoare la obligațiunea cesionarilor și asociațiilor de a face vărsări noi pentru asociați sunt jus cogens.

8. Legea germană admite o acțiune de disolvare, dacă devine imposibilă atingerea scopului societății, sau dacă sunt date alte motive importante pentru disolvare, ce rezultă din raporturile societății.

Trec la a doua parte a tezei mele și voi arăta împrejurările, cari au fost holărătoare pentru introducerea acestei noi forme societare în Austria. Ele nu sunt aceleași ca în Germania, nici chiar analoge, Austria n'avea o industrie ce se dezvoltă așa de puternic, n'avea colonii; toată viața economică se afla în urma certelor interne și a raporturilor neclare cu Ungaria într'un stadiu de stagnațiune, într'un stadiu de depresiune, a cărui sfârșit nu se putea prevedea.

Eu aș afirma chiar, că acele împrejurări, care au reclamat în Germania așa de urgent și așa de puternic crearea noii forme societare, aveau se formeze aparițiunile rezultante a introducerii acestei forme societare în Austria.

Dacă coloniile și dezvoltarea puternică a industriei cu tendința naturală de export au format în Germania imboldul fundamental pentru crearea noii forme societare, se credea în Austria că introducerea ei va fi un mijloc important pentru înviorarea comerțului și a industriei. Fără îndoială că aceste împrejurări nu erau nici egale, nici analoge celor din Germania.

Imboldul pentru întocmirea legii referitoare la societățile cu garanție limitată publicată în l. f. i. No. 58 din 6 Martie 1906 a emanat dela Camera de Industrie și Comerț din Eger la finea anului 1897.

După ce s'au ocupat toți factorii competenți cu chestiunea, anumea toate Camerele de Comerț, consiliul industrial și cercurile ocupate cu științe, găsind că introducerea acestei forme noi societare va fi un mijloc pentru înviorarea industriei și comerțului, Guvernul trebuia din punct de vedere legislativ politic să cerceteze, dacă era dată necesitatea unei forme noi societare și dacă cerințele nu puteau fi satisfăcute cu dispozițiunile legale în vigoare.

Codul de comerț austriac oferă pentru întreprinderi comerciale numai două forme elementare de exploatare societare.

(Va urma)

Dr. Vasile Boldur
Fost Președinte la Curtea
de Apel din Cernăuți

RECENZII

Dr. Carol Nesselrode, jud. cu grad de consilier de Curte la Tribunalul Bihor: *Procedura tutelară din Transilvania*, 648 pagini, Oradea 1926, Tipografia diecezană.

Unificarea dispozițiilor din legea de organizare judecătorească trecând tribunalele atribuțiunile Sedriilor orfanale, lasă deocamdată neatinsse legile și regulamentele fostului regim ungar, privitoare la afacerile de tutelă și curatelă, afară numai dacă sunt contrari dispozițiilor legii susmenționate. Și cum legea org. jud. nu derogă vechilor legi decât în puține puncte (ex. art. 307), vechile legi și regulamente urmează să cârmuiască aproape neschimbate, chestiunile tutelare trecute în atribuțiunile tribunalelor, până la unificarea legislației civile în materie de tutelă și curatelă (art. 507. leg. cit.).

Din acest punct de vedere este binevenită lucrarea dlui Nesselrode, în care (Partea I și II) găsim adunate diferitele legi, regulamente, instrucțiuni etc. privitoare la organizarea, atribuțiunile și modul de funcționare a instanțelor tutelare din Transilvania.

Legislațiunea ungară amplificase atribuțiunile sedriilor în așa fel, încât în ultimele decenii ele nu mai erau simple instanțe menite să suplinească insuficiența capacității de a lucra a minorilor și interzișilor și să supravegheze administrarea bunurilor lor, ci devenise importante *organe de ocrotire socială* pentru protecțiunea acelor. Așa se explică faptul că în colecția întocmită de dl Nesselrode găsim legi și regulamente nu numai de domeniul dreptului civil, dar și de drept administrativ, penal și de procedură penală, toate în vederea atribuțiunilor cu cari instanțele tutelare fuseseră investite în ultimii ani de către legiuitorul de pe vremuri. Ceeace trebuie să regretăm citind textele de legi, mai cuseamă pe acelea ale codului civil austriac și ale legii pentru tutele, este că dl Nesselrode a omis arătarea *amănunțită a numeroaselor jurisprudențe* formate în privința unora din dispozițiuni, jurisprudențe adeseori extrem de interesante și instructive; notele deosebite inserate pe alocuirea ca explicații de texte, sunt nu odată eronate (v. de ex. notele la pag. 218 în legătură cu tăgăda paternității). Deasemenea nu ar fi fost inutil să fie arătate la art. respective ale legii tutelelor, măcar în rezumat, deciziunile diferitelor instanțe superioare administrative date în cursul celor 40 ani, cari, făcând interpretare oficială a legii, toate ar putea oferi și azi directive la aplicarea dispozițiilor legii.

Partea III a colecției, cuprinde modele de petiții și hotărâri în chestii tutelare, deci nimic deosebit.

Partea IV, intitulată: Orientări și îndrumări asupra procedurii corecte și urgente în cauzele referitoare la minori și interziși, cuprinde o lucrare originală de coordonare și explicare a feluritelor probleme tutelare. Găsim deosebit de interesantă pusă de autor (pag. 575 și urm.) de-a armoniza cu actualul

regim, aproape exclusiv judiciar, chestiunea „remediilor de drept”, în materie de tutelă.

Stilul, pe alocuirea rudimentar, (tratamente lăsamântare, „inventarizare lăsamântară”, „finală”, etc.), este totuși în general acceptabil.

Este de prisos a spune că lucrarea, cuprinzând aproape tot ce privește materia tutelelor, poate fi consultată cu folos de toți aceia, cari slujesc ca practicieni acest ram al dreptului.

C. N.

•••

Studii de Drept Civil Comparat de George P. Docan. Preocuparea constantă a legiuitorului trebuie — astăzi după opt ani dela Unire — să fie unificarea grabnică a legislației. Desiderat exprimat cu o desolantă constanță de toți cei în măsură a o efectua, este doar o preocupare exprimată des și imperativ, fără însă să se fi manifestat decât prea puțin pe calea realizării. Mă gândesc în special la legislația penală, la partea dreptului civil privitoare la statutul personal și la parte din legislația comercială (în special materia falimentului și cambia). Sunt toate acestea părți ale dreptului de care sunt legate — nu numai interese particulare primordiale, dar — în mare măsură chiar ordinea publică. „Ardealul Juridic” a ridicat adesea această chestiune. Dar...

În lipsă unei legislațiuni unificate juriștii de pretudineni luptă cu greutate imense ori de câteori interesele profesionale îi pun în fața problemelor de drept altele decât cele ale legislațiunei lor provinciale, iar mentalitățile juridice diferite mențin în parte o atmosferă regionalistă dăunătoare progresului social și național, diferită după concepția de drept pe care și-au însușit-o. „Cele două mentalități”, de care vorbea un distins jurist ardelean, subsistă încă și cine știe cât va mai subsista încă.

„Polipul modificarea legislației — dupăcum se exprimă Ihering (citată de d-l Docan) — se crampoanează cu mii de ghiare”.

Dar dacă legiuitorul este atât de inactiv să nu se creadă că juriștii diferitelor teritorii de drept sunt mai harnici. Fiind revistă ce apărăm în Ardeal ne gândim la juriștii ardeleni. Ce-au făcut aceștia în timp de opt ani pentru progresul științei juridice în Ardeal? Afară de „Părțile alese” a savantului președinte dela Inalta Curte de Casație Gh. Plopu, de Codul civil austriac adnotat a d-lui Șt. Laday (dar care apare atât de încet), de Procedura civilă a d-lor I. Papp și P. Balașiu, de câteva manuale prea elementare ale distinsului meu coleg Anca, de lucrările d-lor Traian Pop (generalități) și Camil Negrea — aproape nici o altă contribuție efectivă la o bună aplicare a dreptului. În special studiile de drept comparat, care ar furniza materialul necesar viitoare unificări legislative, lipsesc. În acest domeniu avem o excepție onorabilă: d-l *G. P. Docan*. Distinsul nostru colaborator după „Pentru Unificare” și „Minoritate”, în volumul ce recenzăm, publică diferite studii de drept civil, expunând cu o competență nevariabilă stadiul celor trei legislațiuni: austriacă, ungară și română, examinând apoi chestiunile de lege ferenda.

Asfel d-sa expune în diferite capitole: materia căsătoriei, a dreptului conjugal patrimonial, curatela, tăgăda paternității, dreptul de succesiune legală a soțului supraviețuitor, acțiunea posesorie, concordatul forțat extra-falimantar și regimul excepțional al închirierilor în Transilvania.

Nu ne vom opri asupra fiecărui din aceste capitole, cadrul strâmt al unei recenzii, nepermițând-o.

Vom menționa însă aportul important pe care d-l Docan îl aduce expunând diferitele sisteme legislative existente și opiniile d-sale asupra chestiunilor expuse. Preocuparea autorului pentru o bună unificare este evidentă la fiecare capitol și de altfel această este foarte natural: juriștii de dincolo cari venind în Ardeal au avut ocaziunea de a pătrunde în sistemul legislației ardelenice sunt dintre cei mai în măsură de a-și putea forma o opinie exactă asupra caracterului pe care trebuie să-l îmbrace noua legislație.

Una din nedreptățile pe care le consacră actualul cod civil român ca și codurile maghiare este desigur aceea a succesiunii soțului supraviețuitor: legea română nu recunoaște soțului supraviețuitor decât un drept minim și numai în caz de sărăcie. Legislația austriacă este mai generoasă nu face deosebire de sex și nici nu condiționează dreptul sărăciei: stabilește în primul loc o perfectă egalitate între soți. Dealtfel acest sistem al egalității, tradițional în obiceiurile poporului român — l'am dori împreună cu d-l G. Docan să servească de bază noii legislației. El ar fi și mai în concordanță cu tendința de solidaritate și ajutor reciproc care este la baza căsătoriei moderne.

Acțiunea posesorie este cea mai frecventă acțiune care se introduce în mod obișnuit la instanțele noastre judecătorești. Și totuși cât de insuficient este tratată de legislație română. Codul civil austriac îi dă o extensiune mult mai mare. Atunci când este vorba de a se legifera ca delict atingeră contra posesiunii este necesar în prealabil de a se legifera în mod amănunțit modul apărării civile al posesiunii. Fie că de acțiunea posesorie ar beneficia numai adevăratul posesor, fie că ar beneficia și simplii detentori în anumite condițiuni, siguranța posesiunii este o chestiune de care trebuie să se țină seamă, căci indiferent de evoluția dreptului de proprietate „posesiunea va rămâne totdeauna garantată și apărată de Stat, câtă vreme va exista noțiunea de ordine publică; căci apărarea posesiunii nu este în primul rând decât însăși apărarea păcii sociale“. Noi ne unim cu părerea acelor cari susțin crearea chiar a unui delict special și deci sancționarea penală a încălcării posesiunii.

În capitolul penultim dl. Docan se ocupă de chestiunea concordatului forțat extrafalimentar. Legislația română nu-l cunoaște, iar ordonanța 4070—915 care îl introdusese în Ardeal a fost scoasă în vigoare printr'un jurnal al consiliului de miniștri. Nu vom expune principiile repausatului concordat extrafalimentar, examinate cu multă competență de autor. Dar ne vom întreba împreună cu d-l Docan dacă instituția este sau nu utilă și deci dacă trebuie introdusă ca viitoare legislație. Se știe că cele mai multe legislații au introdus-o, legislația română cunoaște moratoriul preventiv. Care ar fi să-l preferăm? Ne raliem ca și dl. Docan la părerea celor ce susțin concordatul extra falimentar, deși după cum știm el nu a dat roade prea fericite din cauza abuzului ce s'a făcut cu el în lipsa unei reglementări suficiente. Reglementarea mai amănunțită se impune. Se știe că prin desființarea concordatului extrafalimentar și prin lipsa unor dispoziții care se reglementeze un moratoriu preventiv în legislația comercială din Transilvania, iar materia falimentului fiind de ajuns de defectuos reglementată de legea XVII/881. Chestia este ajunsă într'un stadiu de ajuns de acut. Siguranța comerțului este amenințată din această cauză și o unificare a dispozițiilor codului de comerț se impune de a se realiza cât mai curând.

De curând o comisiune de juriști întruniți la Ministerul Justiției a discutat posibilitatea introducerii codului civil român sau cel puțin o parte a sa, pe tot cuprinsul țării. Aceasta ni s'ar părea o enormă eroare după opt ani dela unire (De ce nu s'a făcut această cel puțin la 1 Decembrie 1918, la această dată s'ar fi putut găsi o justificare, dar acum?). N'am vedea însă o dificultate prea mare în introducerea codului de comerț pe întreg teritoriul țării. Codul comercial român este mai modern decât cel ungar; în special capitolele privitoare la faliment și cambie conțin dispozițiuni care ar reprezenta un real progres față de legea asupra falimentului și legea cambială. Introducerea acestor părți — cel puțin — s'ar putea face cu opoziția doar acelor juriști rufinari, refractari oricărei tendințe de unificare.

Înceind aceste rânduri nu putem decât să recomandăm cu toată căldură lucrarea dlui Docan. Juriștii de pretutindeni vor găsi un remarcabil material doctrinar asupra fiecărei chestiuni tratate; o expunere clară, precisă și pusă la curent cu jurisprudența apărută asupra chestiunilor. În Anexe dsa dă în traducere parte din ante proiectul de cod civil maghiar, privitoare la chestiunile tratate în diferitele capitole, care se știe că este o lucrare serioasă și modernă în perspectivă de a deveni codul civil unificat al Ungariei. Prin publicarea acestei lucrări dl Docan pe lângă că a adus un real serviciu juriștilor practici cari au trebuință de a cunoaște stadiul legislațiilor existente, dar a pus la îndemâna celor ce se ocupă de unificarea legislației un material de care trebuie să se țină neaparat seama, căci această opera nu poate fi făcând întocmită decât ținându-se seama de toate legislațiile existente în diferite provincii și în special de cele din Ardeal, dat fiind că unele din codurile acestei provincii — orice s'ar zice — sunt legiuiri moderne, cari nu formează un patrimoniu propriu foștilor noștri inamici, pentru a le desprețui. Ci fac parte din patrimoniul științei juridice universale. Contribuția jurisprudențială culeasă în mare parte din colecția „Ardealului Juridic“ și care se întâlnește aproape la fiecare capitol a lucrării dlui Docan îi mărește încă valoarea, vădind în același timp și rolul modest dar concret al interpretării legilor străine de către judecătorii români din Ardeal. V. Pastia

jud. la Trib. Cluj

Să aduce la cunoștință că la Ministerul Justiției (Direcțiunea Contabilității), se găsesc de vânzare în volume, colecțiunile de legi, decrete, legi, decrete, regulamente, deciziuni ministeriale etc. cu începerea dela 14 August 1916—31 Decembrie 1924, al cărora cost este pentru:

Volumul I.	de 700 pagini	Lei 40.—
„ II.	„ 900	„ 30.—
„ III.	„ 800	„ 40.—
„ IV.	„ 820	„ 60.—
„ V.	„ 1450	„ 200.—
„ VI.	„ 972	„ 220.—
Tomul I.	„ 650	„ 120.—
„ II.	„ 803	„ 180.—
„ III.	„ 945	„ 250.—

Expedierea lor se face la cerere, numai contra costului trimis prin mandat poștal sau prin recipisa de vărsare a costului la Stat, la Administrația financiară.

Librărilor se face rabat obișnuit 20%.